

هه‌لبژاردن

من له‌نیو هه‌موو کتیبخانه‌ی شه‌ودا

من یه‌ک کتیبم هه‌لبژارد

ئه‌میش پاداشتی ته‌نیایی ئه‌ستیره‌یه‌کی غه‌ریب بوو!

له‌نیو هه‌موو گۆرانییه‌کانی چیا‌دا، من یه‌ک گۆرانیم هه‌لبژارد

ئه‌میش گۆرانی ئازادیی داربه‌روویه‌کی شه‌هید بوو

له‌نیو هه‌موو خه‌ونه‌کانی یادگاردا، من یه‌ک خه‌ونیانم هه‌لبژارد

ئه‌ویش خه‌ونی زه‌ردوسووری مندالی بوو

به‌لام من خۆم

نه‌ ئه‌وینی خاک و خۆلی کوردستانم هه‌لبژارد و

نه‌ ئه‌وینی چاوی دایکم...

که‌چی هه‌ردووکیان له‌ گشت ئه‌وینیکی دیکه‌ی دنیای گیانم

رووناکتر و

گه‌رمتر و

گه‌وره‌تر بوون...!

من ئه‌م کۆپله‌ شیعری مامۆستا شیرکو بی‌که‌س، ده‌که‌مه‌ ده‌روازه‌یه‌ک، بۆ چوونه‌ نیو دنیای په‌لکه‌زێڕینه‌ئاسای شاعیره‌وه، تاوه‌کو راگۆزه‌رانه‌ش بێت تیگه‌یشتنیکی فراوانمان بۆ چه‌مکی شیعر و جوانی ووشه‌ و ئاوازی رسته‌ و بنه‌مای بیرکردنه‌وه‌کان لا دروست بێت.

هه‌ر له‌م سه‌ر سه‌کۆیه‌وه، هه‌ولێ ئه‌وه‌ ده‌ده‌ین وینه‌ شیعرییه‌کانی ئه‌م که‌له‌ شاعیره‌، وه‌ک فلیم به‌ئینییه‌ به‌رچاوی خۆمان..تاوه‌کو بتوانین له‌ پیکهاته‌ و مانای شیعری نه‌ته‌وه‌خوازی شاعیر نزیک ببینه‌وه.

سه‌ره‌تا پێویسته‌ ئامازه‌ به‌و که‌ره‌سانه‌ بکه‌ین، که‌ کۆشکی شیعری مامۆستا شیرکو پیکدین. به‌ باوه‌ری من :

تراژیدیای پرسی کورد و کوردستان، وه‌ک بوونیکی نه‌ته‌وه‌یی و جوگرافیایی و میژوویی و فه‌ره‌ه‌نگی..

ژیان و ئازادی، وهک پيشمه رگه و شههید ...

بیرکردنه وه و سه ربه سستی، وهک هه بوون و قهواره ...

به رپه رچدانه وهی سته م، وهک خه بات و تیکوشان ...

هاوار و بانگه وازله بیده نگیدا، وهک شاعیر و مروقدوست ...

جولّه و بزاف له وهستاندا، وهک گورانخوازیک ...

ههولّ بو پيشکه وتن، وهک کهسی دژی پاشقه رۆیی و هه میسه چاو له ئاسوی سه رکه وتن برپوه ...

ولات و دووره ولّاتی و ئازار و ژانی میلله تانی جیهان. له تهک دیمه نی جوان و ژنی شوخ و شهنگ و دار و بهرد و چیا و دهشتی نیشتمان، وهک عاشقه سروشت ... هونراوه کانم

هه لّبه سته کانم باوه رن نائومییدی و خه م ئه نیژن

رپی تاریکیی ژیان ئه برن بو ئازادی، خوین ئه رپژن

مه شخه لی دهس جهنگاوه رن به لّینی رپی کولّ نه دانن

لووله ی تفهنگی سهنگه رن سروودی ده م شههیدانن

هه موو ئه مانه به گشتی ئه و که ره سه سه ره کییانن، که تابلوی شیعری شیرکو بیکه س پیکدینن .

له شیعری شیرکو دا ... زمانی دلّ و کامیرای چاو و بیرکردنه وهی میشک و مه عریفه ی عه قلّ ، یهک میکانیزم و دینه مو هه لّییان ده سورپینی، ئه ویش بیرى کوردایه تییه .. زه مینه ی ئه م هزر و جیهان بینییه، ماکی له دایکبوون و رسکانی به شی هه ره زوری به ره م و شاکاره کانی شاعیره .

وهک شاعیرئ، شیرکو له مهیدانی خویدا، سوارچاکیکی لیّهاتوویی سه رکه وتنوو بوو، چونکه دهسه لّاتیکی گه وهی به سه ر زمانی نه ته وه که پیدا ده سکا. هه ر وهک چوّن مه له وانیکى باشی ده ریای زمان بوو، ئاوه اش راوچییه کی کارامه ی راوی ووشه و په یقه پرشنگداره کان بوو، به ئاواتی رازاندنه وهی ملوانکه ی مرواری بو ملی شاعر و نیشتمان .

ماموستا شیرکو، شاره زایه کی پسرپورئاسای میژووی نه ته وه و جوگرافیای نیشتمان و فه ره نگى کورده واری بوو. داگیرکه ر و دوزمنناسیکی باش بوو. دهرد و ئازاری میلله ته که ی به جوانی هه ست پیده کرد. به ره و سه لیه ی شاعیرانه ی مه زن بوو، چاوی کامیرای زیت بوو. وورد وورد سه رنجی له رووداو و پيشهاته کان ده گرت و تییان راده ما .

ئه و رۆژه ی له سه هۆلّبه نداندا مه هاباد پالّتۆکه ی فرییدا!

"مه هاباد" هه ر هه موو برووسکه کانی لای خو ی

کۆکردبووه . هه ر هه موو بارانه کان. هه ر هه موو شینه شاهۆکان و

هەر هەموو چراوگەکانی ولات

لە سلەیمانییەوه گردی یارە و دارتووەکەهێ "مەلیک مەحمود" و

چەند قەسیدە یاخێ و چەند گۆلی باخی گشتیی گەشتبوونە ئەوئ

لە هەولێرەوه، چەند دیواری "قەلا" و چەند بازی دەشتی

"قەرەچوگ" و چەند دارهەرمیی "شەقلاو" گەشتبوونە ئەوئ.

لە کەرکووکەوه، چەند کلپە و، چەند کۆلانی "رەحیم ئاوا" و

چەند دار پرتەقال بە هەناسە برکێوه گەشتبوونە ئەوئ

لە کۆیەوه چەند دار مازووێهکی "هەیبەت سولتان" و

پینچ پەنجەهێ "حاجی" و دوو پشکۆی دلدار و

چاویلکەکەهێ "مەلای گەورە" گەشتبوونە ئەوئ

لە باکوورەوه میزەرەکەهێ "شیخ سەعید" و پالتۆ شپەرەکەهێ

بەری و دوو قولانجیش لە پەتی قەنارەکەهێ گەشتبوونە چوارچرای ئەوئ

لە رۆژئاواشەوه لاویک بە قاچیکی برراو و

دارشەقییکەوه و دوو شیعی "جگەرخیوین" لە بنهەنگدا

گەشتبوونە ئەوئ

کاک شیرکۆ هەست ناسک و بیری تیز بوو، بە رۆحییکی تەر و روانگەیهکی گەشەوه نیگای جیهانی

دەکرد. ویپرای هەموو ئەمانە، خویندەواریکی چالاک و بە ئاگای رۆشنبیری نەتەوهکەهێ بوو.

شیعی لای شیرکۆ بیكەس، بە زمانی سادە و پاراو، دوور لە تەمومژی ئالۆز و بە پیچوپەنا

داریژراوه و رستە و بەیتی بەهێز و ماناداری خولقاندوو..

شیعی دواي هەژان و پەنگخواردنەوه لە تافگەهێ دەروون و قەلەمەکەیهوه هەلەدەرژایە سەر کاغەز

و دەبنە گۆلەمیخەکی ملی کچان، وەک چەک دەچنە شانی پێشمەرگە، چەشنی سروود قوتابیان

دەیلێنەوه، دەشبەنە کەرەسەهێ رەنگاورەنگ بوو تابلۆی شیوهکاران و بەستە و مەقامی

هونەرماندان. ئینجا وەک بزێوی دەبنە خۆراکی ژیان. گەر ئەرشیفی نیوسەدە ئامادەیی شیعی

شیرکۆ لە میژووی ئەدەبی کوردیدا هەلبەدەینهوه، دەبینین سات لە دواي سات و بەرەم لە سەر

بەرەم، بەرەو هەلکشان چوو و لە هەنووکەشدا لە لووتکەهێ کەشکەلانی دواسنووری دوورایی

ئەستێرە و هەسارەکانی دیکەهێ گەردوون دا، لە شەقەهێ بالدان و ناسرەون و ناسرەون و لە فرین

ناکەون. هیچ کایە و بوار و دیاردەیهک نەماوه مامۆستا شیرکۆ بە شیعی نەخشی دانەرشتبێ.

شاعیر پهنای بۆ جوړه‌ها دهره‌ت و شیوازی شیعرنوسین بردووه تا هه‌ست و نه‌ست و هزری خوئی
تیدا جیگا بکاته‌وه. شیعر، وهک شیعر، شیعر، چیرۆکه‌شیعر،
په‌خشانه‌شیعر، داستان‌ه‌شیعر، رۆمان‌ه‌شیعر، پۆسته‌ره‌شیعر و شیعی کاریکاتۆریش...

شیرکو بیکه‌س خاوه‌نی کورتین و دریزترین شیعره و دیوانی مار و خاچ و رۆژمیری شاعیری له
۵۶۱۲ رسته‌دا به‌رجه‌سته بووه و به‌یهک هه‌ناسه له به‌رگی رۆمان‌ه‌شیعی‌کدا خه‌ملیوه.

له مه‌ودا و پانتایی نزیکه‌ی (۳۰) دیوانه‌ شیعردا، زۆر به‌ده‌گمهن نه‌بی دووباره‌بوونه‌وه‌ی ووشه و
خوینه‌وه‌ی بابته به‌رچاو ناکه‌ون. به‌لکو به‌پێچه‌وانه‌وه له ته‌ک هه‌ر به‌ره‌مه‌میکدا داهینانی
نوئ، نه‌زموونی تازه و ریچکه‌ی هاوچه‌رخانه و ده‌نگ و ره‌نگی سه‌ربه‌خویانه‌ی پێشکه‌شی نه‌ده‌بی
نه‌ته‌وه‌که‌ی کردووه.

ده‌توانین شیرکو بیکه‌س، به‌ شاعیری ژیان و وینه‌گر و تۆماری ئازار و ژانه‌کان، بانگه‌وازی
خواستی تاکی کورد، داکۆکی‌که‌ری ئاماجه ره‌واکانی نه‌ته‌وه‌که‌یی و تاکه مافخوراوه‌کانی دابنیین.

ئه‌و رۆژه‌ی له سه‌هۆلبه‌نداندا مه‌هاباد پالتۆکه‌ی فریدا!

"مه‌هاباد" هه‌ر هه‌موو برووسکه‌کانی لای خوئی

کۆکردبووه. هه‌ر هه‌موو بارانه‌کان. هه‌ر هه‌موو شینه شاهۆکان و

هه‌ر هه‌موو چراوگه‌کانی ولات

له سه‌هیمانییه‌وه گردی یاره و دارتووه‌که‌ی "مه‌لیک مه‌حمود" و

چه‌ند قه‌سیده‌ی یاخی و چه‌ند گۆلی باخی گشتیی گه‌شتبوونه ئه‌وئ

له هه‌ولیره‌وه، چه‌ند دیواری "قه‌لا" و چه‌ند بازی ده‌شتی

"قه‌ره‌چوگ" و چه‌ند داره‌رمیی "شه‌قلاوه" گه‌شتبوونه ئه‌وئ.

له که‌رکووه‌وه، چه‌ند کلپه و، چه‌ند کۆلانی "ره‌حیم ئاوا" و

چه‌ند دار بېرته‌قال به‌هه‌ناسه‌بېرکیوه گه‌شتبوونه ئه‌وئ

له کۆیه‌وه چه‌ند دار مازوویه‌کی "هه‌یبه‌ت سولتان" و

پینچ په‌نجه‌ی "حاجی" و دوو پشکۆی دلدار و

چاویلکه‌که‌ی "مه‌لای گه‌وره" گه‌شتبوونه ئه‌وئ

له باکووره‌وه میزه‌ره‌که‌ی "شیخ سه‌عید" و پالتۆ شپه‌که‌ی

به‌ری و دوو قولانجیش له په‌تی قه‌ناره‌که‌ی گه‌شتبوونه چوارچرای ئه‌وئ

له روژئاواشهوه لایوئیک به قاچیکی برارو و

دارشهقیکهوه و دوو شیعی "جگه رخواین" له بنههنگدا

گهشتبوونه ئهوی

ئهم چهپکه خهسلت و تاییهتمهندیانه، به تیکرایان مهشخهلی ههمیشه داگیرساو و ههردهم بلایسه داری ژینگه شیعی و شاعیری ماموستا شیرکو بوون. ئیمه ده زانین شیعی لای شیرکو، پیش ئهوهی گول، جوانی، روبرار، ئواز، ژن و لهزهت بی، شیعی نیشتمان و خاک و نهتهوه و ئازادی بووه. شیعی فه رههنگی زمان و ده ریای ووشه و تریفه ی په یف و شیله ی قسه کردن بووه.

ئاخر بهم لیوه شاوه بییه وهی توانی له نیو سه ده ی رابووردوودا، ته لاری شیعی کوردی به جوانترین و پر به هاترین و پر شنگدارترین و پرمانترین ووشه و رسته، هه لچنی و تابلو و په یکه ریکیان لی دروست بکات، بی پیناس و په ساپورت، رووی چوونه هه موو پیشهنگا و مؤزه خانه و ره فه ی کتبیخانه کان و دلی خوینه رانی سه رتاسه ری جیهانی هه بییت.

شیعی شیرکو، چه ند ره گیکی به ناخی زه ویدا داکوتاوه و جو ره ها ره هندی هزری و کومه لایه تی و فه ره هنگی و شارستانیتی و ئیستانیتی هه یه. شیعه کانی به تیکرا ئاوینه ی بالانوما ی واقیعی سهخت و ئالوز و دژواری نهتهوه و خاکیک نمایش دهکن، که داگیرکراوی و دابه شکراوی و سته م و زورداری دیارده ی هه ره به رچاوی گوزه رانیتی. هه ر رووداوی، به سه ره اتی، دیمه نی، باسو خواستی سه رنجی راکیشابی و ههستی جولاندبی، ده موده ست له چوارچیوه ی شیعی کی ته ر و زیندوودا ئه فراندوویه تی. ره نگه بتوانم به ئازایه تییه وه بلیم، روخسار و ناوه روک له شیعی شیرکو دا له به شی هه ره زوری به ره هه مه کانیدا هاوشانن. به واتایه کی دیکه هیچیان نه بوونه ته قوربانی ئه وی دیکه یان. عه شقی ئه ده بی و په یام له شیعی شاعیردا، له سه ر بنه ما ی بیر نه خش بووه و هزریش بنچینه ی مه حکه می کو شکی شیعه. لی ره دا کوردایه تی هه وی نی پیناسه ی زامی به سفتوسوی و خه ون و هیوای نه ته وه یه.

ئه وه ی بو خودایه و ئه وه ی بو خا که

ئه ره خه وانیکی دوو گیانی ژیر لمی "عه ره ر" یش ئه بیوت:

منیان نه هینا بو ئیره له ژیله موی لم نه گیرام، له به ره ئه وه ی

ئایه تیکی موسلمان بووم یان مریه میکی دییان بووم

یام مامزیکی سوننه بم، یا خود قومرییه کی شیعه

له بهر ئه وانه هیچیان نا...

تهنها و تنها له به ره ئه وه ی

ژنه دره ختیکی کورد و مانگه شهوی

سەر شاخییکی کوردستان بووم!

له بهرئهوه منیان هیئا

له م روانگه یه وه... چوونه ژووره وه بۆ ژینگه ی شیعری شیرکو بیگه س، رهنگه ئاسان بی، لی ده مانخاته بهرده م ئه رکیکی گران له راما ن و لیكدانه وه ، كه ده رچوون لیی گه له ك زه حمه ته .

ماموستا شیرکو... تا دوا ته مه نی میشکی شیعری و په یقی له کارنه کهوت، بههره ی ووشکی نه کرد، زمانی ستایشی له گو نه کهوت و چاوی بینینی کز نه بووو سه لیه ی شاعیرانه شی کویر نه بووه. وهک رووبار، هه رده م خوړه و هاژه ی هاتوو، به وینه ی بولبول بهرده وام جریواندوو یه تی، چه شنی ئه ستیره و مانگ و خوړ بی پشوودان له هه له اتندا بووه. ئه م کاراکته ره یشی وای کردوو، به درێژایی ئه زموونی شاعیری تی، له کاروانی شیعری هه رگیز دوانه که وئ.

شاکاره شیعریه کانی { مردووی زیندوو، جاریکی تر سمکو ناگه پریته وه سه رخوانی مردن، من تینویتییم به گر ده شک، داستانی بهرده قاره مان، چیرۆکه شیعری دال، داستانی مامه یاره، قه سیده ی ژهر، شانۆگه ری کاوه ی ئاسنگه ر، ئاسک، بهیتی ئاگر، ده ربه ندی په پوله، مارو خاچ و روژمیری شاعیریکی و ئافات و من ئیستا کچیک نیشتمانمه و قه سیده ی مه رگ} و... چه ندان شاکاری دیکه، گه واهی له سه ر توانا و بههره و ئاماده گی شاعیرانه ی ماموستا شیرکو له رووبه ری ئه ده به که مان دا ده سه لمینن.

شاعیر له چاوپیکه وتنیکدا ده لی:

" من خوّم به کوردیکی نه ته وه یی پیشکه وتوو خوازی دیموکرات ده زانم، من پیم وایه له ریگه ی کوردایه تیه وه مروّقایه تی ئه دۆزینه وه... به لای منه وه له م روژگار ه دا خه باتی نه ته وه یی رزگار یخوازی گه لی کورد له پیناوی سه ره خویی کوردستان و یه کگرتنه وه ییدا، له پیناوی پاراستنی بوونی کورد و زه حمه تکیشانی ئه م گه له دا ئه رکیکه پیش له هه موو مه سه له یه کی تره وه."

رهنگه ئه م دید و بوچوونه له زمانی شاعیر خویه وه به س بیته، که وا سه نگه ری بیر و شیعری و خه بات و ئاوات و چه ز و خولیا ی به دیاری ره نگریژ بکات.

کاک شیرکو نزیکه ی ۵۰ سال زیاتره هاوشانی رهوتی ئه ده بی کوردی، ئه سپی خو ی تا ودا وه. له مه ودای کات و شوینی پر له هه وراز و نشیو و گوپان و پیشهاتی کتوپر و ناوه خندا، رهنگه که لین و کیماسی و کورته ینانیک دروست بوو بن، که جیی سه رنجی من و ره خنه ی تو و نیگه رانی که سیکی تر بیته. رهنگه ئه و سه نگه ره ی من هه لمبژاردوو، کاک شیرکو یه کیکی ته نیشته منی بو خو ی دیاری کردبی، ئه و رهنگه ی لای ئه و جوانه، به دلی تو نه بی و چه ز و ئاره زوو ه کانی کاک شیرکو هاوشیوه ی ئه و ترممان نه بووه.

لئ دهبی هوشیاربین له هه‌سه‌نگاندن و نرخاندن و بریاردان داو له یادمان بیټ، شیرکوۆ بیکه‌سیش
،وهک من و تو و نهو، مرۆقه و تاکی میلله‌تیکی دواکه‌وتوو و کهم و زور قوربانیه‌کی دیار و
به‌رچاوی سیاسه‌تی نه‌فره‌ی لی‌بووی حیزبایه‌تی سه‌هت و ملشکاوی کوردیه.

هاوزه‌مان نه‌وه به‌لمین، که گشت له گشتی ئه‌م راستیه تالانه و سه‌راپای پانۆرامای ژیا‌نی
شاعیرانه و که‌سیی مامۆستا شیرکوۆیان له به‌هره‌ی شاعیرانه و بالای شیعر و شاکاری
به‌ره‌مه‌کانی دوانه‌خستوو و که‌مناکاته‌وه.

شیرکوۆ بیکه‌س، کوری فایه‌ق بیکه‌سی شاعیر و په‌روه‌ده‌ی سلیمانی و خه‌مخۆر و په‌روشی هه‌موو
کوردستان و ئالا به‌ده‌ست و سیمبۆلی کوردایه‌تییه. ئاپۆره‌ی تووره

له یه‌ک کاتدا

سه‌رم سه‌ری کرماشانه و

شان و ملم، شان و ملی " قامیشلو " وه و

له‌یه‌ک کاتدا " نامه‌د " سنگمه‌و

" که‌رکووک " دلّمه و

" گه‌رمین " قاچمه و

" سلیمانی " یش چاوه‌کانمه

" کوردایه‌تی " چراوگی هه‌میشه رو‌شکه‌ره‌وه‌ی ریگه‌ی ژیا‌ن و کلاروژنه‌ی ته‌ماشاکردنی جیهانی
بووه. هه‌ر ئه‌م بنه‌ما و مۆرکه‌هزری و فه‌ره‌ه‌نگیه، بی‌چهند و چوون مۆری
گه‌وره‌یی، سه‌رکه‌وتن، زیندوویی و به‌جیهانیبوونه‌ده‌دات له { ناو و بال و سه‌نگ و جوانی و
ره‌ه‌ند و مانا } شیعر و شاعیری مامۆستا شیرکوۆ.

به‌ناچاری ده‌مه‌وئ جاریکی دیکه، په‌نابه‌رمه به‌ر شیعرجاری مامۆستا و بو‌ده‌وله‌مه‌ندکردنی
بو‌چوونه‌کان، کوپله‌یه‌ک شیعر دیکه بو‌ئیه‌ی خوشه‌ویست راگو‌یزم..

له شاکاره شیعریکدا به‌ناوی (له‌چله‌ی قه‌له‌میکی که‌لدا)، که بو‌ مامۆستا " فه‌ره‌یدون عه‌لی
ئه‌مین " ی‌هاوبیر و مامۆستا و خزمی وتوو، ده‌لئ:

خویندکاریکی پۆلی به‌رده‌ستی مامۆستا (فه‌ره‌یدون عه‌لی ئه‌مین) بووم

ئه‌و له‌گۆمی پیروزی کوردایه‌تی هه‌لکیشام و یه‌که‌مین وانه‌ی

عه‌شقی سه‌ربه‌ستی و سه‌ربه‌خویی پیوتم و ئینجا به‌بست

به‌بستی نه‌خشه‌ی ئه‌م کوردستانه‌ ئازیزه‌دا گه‌ران و

چیرۆکی رهگ و ریشهی خۆمی له میدیاوه بۆ گێرامهوه

تا ئەگاته سهر چریکه و ههلمهتهکانی ئاوباریک و دهرسیم و

سهقز و تا پهتهکهی ملی قازی و

ههر ئهویش مهلاشووی به شیعری حاجی و بیکهس و گوران

ههلامهوه و دهرگای میشکمی لهسه رهتاوی ئازادی کردهوه...

جیی خۆیهتی سوپاس و ستایشی ماموستا فه رهیدون بکهین، که شیرکو بیکهسی وا گوشت کرد، ئه و قوتابخانه هزرییهش ئاوه دانتر بیته، که شاعیری تیدا پهروه ده بووه. ههزاران چهپکه گوئی رهنگاوره نگیش بۆ سهر گلکوئی ماموستا شیرکو بیکهس، که وا کوردایهتی کرده چراوگی ریی گهشتی شاعیریتی و مهشخهلی دهستی به ره و ئاسۆ و رووناکی...

بهلی بهم پانوراما خیرایه دا بۆمان دهرده کهوئ، که ماموستا شیرکو، بهم جیهانبینییه شیعرییه و ریچکه تایبهته به خۆیی و ئاوات و هیوای بهرزی له ژياندا، توانی مه رگی دیوزمه ببه زینتی و بۆ ههتا ههتایه به نه مری و سه رکه شانه ناو و شיעر و یادگاری بمینتی.

به هیوام، وهک ئەمه کییک به رانه ر وه سیتنامه کهی، به بهسته ی گورانی و له ره ی مؤسیقا و به زمی هه لپه رکی و خه لاتی بیکه سه وه، له پارکی ئازادی و له کوردستانیکی ئازاد و یه کسان دا، سالی ئایینه ئاوپرژینتی ره وانی شاد و یادگاره کانی بکهینه وه.